

Peszah nevei:

- *ḥag ha-pezah* (Ex. 34:25), vö. Ex. 12:23

Ne ontsd ki kovászos mellett áldozatom vérét, és ne maradjon reggelig a pezahünnep áldozata.

- *ḥag ha-macot* (Ex. 23:15; Lev. 23:6; Deut. 16:16).

A kovásztalan kenyér ünnepét őrizd meg; hét napon át egyél kovásztalant, amint parancsoltam neked, a kalászérés hónapjának idején, mert abban vonultál ki Egyiptomból; és ne jelenjék meg senki színe előtt üresen.

„Honfoglalás”kor

Jehosua 5:10-11

9. S szólt az Örökkévaló Józsuához: Ma gördítettem le rólatok Egyiptom gyalázatát. És elnevezték ama helyet Gilgálnak mind e mai napig. 10. És táboroztak Izrael fiai Gilgálban és tartották a peszahot a hónap tizennegyedik napján este Jericho síkságain. 11. És ettek az ország terméséből a peszah másnapján kovásztalan kenyeret és pörkölt gabonaszemet, ugyanazon a napon. 12. És megszűnt a manna másnap, mikor ettek az ország terméséből, és nem volt többé Izraél fiainak mannájuk; ettek tehát Kanaán országának terméséből abban az évben.

Kultuszcentralizáció?

Deut. 16:2

1. Őrizd meg a kalászérés hónapját, hogy tarts peszáchot az Örökkévalónak, a te Istenednek, mert a kalászérés hónapjában vezetett ki téged az Örökkévaló, a te Istened Egyiptomból, éjjel. 2. És áldozz peszácháldozatot az Örökkévalónak, a te Istenednek, juhot és marhát ama helyen, melyet kiválaszt az Örökkévaló, hogy ott lakoztassa nevét. 3. Ne egyél mellette kovászt, hét napig egyél mellette kovásztalant, a sanyarúság kenyerét, mert sietséggel mentél ki Egyiptom országából, hogy megemlékezzél ama napról, melyen kijöttél Egyiptom országából, életed minden napján át. 4. És ne lássék nálad kovász egész határodban hét napig; és ne maradjon éjjelen át a húsból, melyet áldozni fogsz este az első napon, reggelig. 5. Nem áldozhatod a peszácháldozatot kapuid egyikében, melyet az Örökkévaló, a te Istened ad neked; 6. hanem arra a helyre, melyet kiválaszt az Örökkévaló, a te Istened, hogy ott lakoztassa nevét ott áldozd a peszácháldozatot este, mikor lenyugszik a nap, abban az időben, mikor kijöttél Egyiptomból. 7. Főzd meg és edd meg ama helyen, melyet kiválaszt az Örökkévaló, a te Istened; reggel pedig megfordulsz és hazamész sátraidba. 8. Hat napon át egyél kovásztalant és a hetedik napon záróünnep az Örökkévalónak, a te Istenednek, ne végezz munkát.

Josijahu király idejében (i.e. 7. sz.)

2. Kir. 23:21-23

21. És parancsolta a király az egész népnek, mondván: Tartsatok peszahot az Örökkévalónak, Istenteknek, a mint írva van a szövetség e könyvében. 22. Mert nem tartatott ilyen peszah, a bírák napjai óta, kik bírái voltak Izraélnak, sem Izraél királyainak és Jehúda királyainak minden napjaiban; 23. hanem csak Jósijáhú királynak tizennyolcadik évében tartatott e peszah az Örökkévalónak Jeruzsálemben. 24. A szellemidézőket is és a halottjósokat, meg a teráfimképeket és a bálványokat és mind az undokságokat, melyek láthatók voltak Jehúda országában és Jeruzsálemben, kitakarította Jósijáhú, azért hogy fenntartsa a tan szavait, melyek írva vannak azon könyvben, melyet talált Chilkijáhú pap az Örökkévaló házában. 25. Olyan mint ő, nem volt előtte király, aki megtért volna az Örökkévalóhoz egész szívével, egész lelkével és egész erejével Mózes egész tana szerint, sem utána nem támadt olyan, mint ő.

Josijahu király idejében (i.e. 7. sz.)

2. Krón. 35. (1)

1. És tartott Jósijáhú Jeruzsálemben pészachot az Örökkévalónak, s levágták a pészacháldozatot az első hónap tizennegyedikén. 2. És fölállította a papokat őrizetükre s megerősítette őket az Örökkévaló háza szolgálatára. 3. És meghagyta a levitáknak, akik értelmeztek egész Izraelnek, akik szentek voltak az Örökkévalónak: tegyétek a szent ládát a házba, melyet épített Salamon, Dávid fia, Izrael királya; nincs nektek vállatokra való teher; most szolgáljátok az Örökkévalót, a ti Istenteket, s népét Izraelt. 4. S legyetek kész atyai házaitok szerint, osztályaitokhoz képest, Dávidnak, Izrael királyának irata szerint s fia Salamon írása szerint, 5. s álljatok a szentélyben testvéreitek a nép fiai atyai házai szerint való csoportoknak megfelelően egy-egy atyai háznak osztálya a levitákból; 6. s vágjátok le a pészacháldozatot s szenteljétek meg magatokat s legyetek kész testvéreitek számára, cselekedvén az Örökkévalónak Mózes által adott igéje szerint. 7. És adományozott Jósijáhú a nép fiai számára juhokat s fiatal kecskéket, mindet pészacháldozatokul, mindazok számára, akik találtattak, szám szerint harmincezret és háromezer szarvasmarhát: ezeket a király vagyonából.

Josijahu király idejében (i.e. 7. sz.)

2. Krón. 35. (2)

8. Nagyjai pedig följánlásképpen a nép számára, a papok számára s a leviták számára adományoztak; Chilkijáhú, Zekharjáhú és Jechiél, az Isten házának előjárói, adtak a papoknak pészacháldozatokul kétezerhatszázat és háromszáz szarvasmarhát. 9. És Kánanjáhú, meg Semájáhú és Netanél, az ő testvérei, és Chasabjáhú, meg Jeiél és Józábád, a leviták nagyjai adományoztak a leviták számára pészacháldozatokul ötezret és ötszáz szarvasmarhát. 10. Így megszilárdult a szolgálat, s fölláltak a papok állásukra s a leviták osztályaikhoz, a király parancsolata szerint. 11. És levágták a pészacháldozatot, s a papok hintettek kezükből, a leviták pedig lehúzták a bőrt. 12. És elkülönítették az égőáldozatot, hogy odaadják a nép fiainak atyai házai szerint való csoportoknak, hogy bemutassák az Örökkévalónak, amint írva van Mózes könyvében; és így a szarvasmarhákat. 13. És megfőzték a pészacháldozatot tűzön rendelet szerint; a szentségeket pedig megfőzték a fazekakban, üstökben s tálakban és sűrögve hordták mind a nép fiainak.

Josijahu király idejében (i.e. 7. sz.)

2. Krón. 35. (3)

14. Azután pedig készítettek maguknak s a papoknak, mert a papok, Áron fiai, az égőáldozat s a zsiradékok bemutatásánál voltak éjjelig; a leviták tehát készítettek maguknak s a papoknak Áron fiainak. 15. De az énekesek, Ászáf fiai, állásukon voltak, parancsolata szerint Dávidnak, Ászáfnak, Hémánnak meg Jedútunnak, a király látójának; a kapuőrök is egy-egy kapunál voltak; nem kellett eltávozniuk szolgálatuktól, mert testvéreik a leviták készítettek számukra. 16. És megszilárdult az Örökkévaló szolgálata azon a napon, mert tartották a pészacháldozatot s bemutatták az égőáldozatokat az Örökkévaló oltárán Jósijáhú király parancsolata szerint. 17. S tartották Izrael fiai, az ottlevők, a pészacháldozatot abban az időben, meg a kovásztalan kenyerek ünnepét hét napon át. 18. És nem tartatott Izraelben ilyen pészach Sámuel próféta napjai óta, s mind az Izrael királyai nem tartottak olyan pészachot, mint volt az, amelyet tartott Jócijáhú meg a papok és a leviták, meg egész Jehúda s Izrael, amely találtatott, meg Jeruzsálem lakói. 19. Jósijáhú uralkodásának tizennyolcadik évében tartatott ez a pészach.

Második peszah

Num. 9:1-14

1. És szólt az Örökkévaló Mózeshez Szináj pusztájában, a második évben, miután kivonultak Egyiptom országából, az első hónapban, mondván: 2. Készítsék el Izrael fiai a peszách áldozatot a maga idejében. 3. A tizennegyedik napon e hónapban, estefelé készítsétek el azt a maga idejében, minden rendeletei szerint készítsétek el azt 4. És szólt Mózes Izrael fiaihoz, hogy készítsék el a peszácháldozatot. 5. És elkészítették a peszácháldozatot az első hónapban, tizennegyedik napján a hónapnak, estefelé, Szináj pusztájában; mind aszerint, amint parancsolta az Örökkévaló Mózesnek, úgy cselekedtek Izrael fiai. 6. De voltak férfiak, kik tisztátalanok voltak emberi holttest által és nem készíthették el a peszácháldozatot azon a napon; azért odaléptek Mózes elé és Áron elé azon a napon, 7. és mondták neki azok a férfiak: Mi tisztátalanok vagyunk emberi holttest által, miért vonassék meg tőlünk, hogy bemutassuk az Örökkévaló áldozatát a maga idejében, Izrael fiai között?

Második peszah

Num. 9:1-14 (2)

8. És mondta nekik Mózes: Álljatok itt, hadd halljam, mit parancsol az Örökkévaló felőletek. 9. És szólt az Örökkévaló Mózeshez, mondván: 10. Szólj Izrael fiaihoz, mondván: Bárki, ha tisztátalan lesz holttest által, vagy messze úton lesz, nálatok vagy nemzedékeiteknél, és készítene peszácháldozatot az Örökkévalónak, 11. a második hónapban, a tizennegyedik napon, estefelé készítsék el azt; kovásztalan kenyérrel és keserű füvekkel egyék azt meg; 12. ne hagyjanak belőle reggelig és csontot ne törjenek össze benne, a peszácháldozat minden törvénye szerint készítsék el azt. 13. A férfiú pedig, aki tiszta és úton nem volt és elmulasztja elkészíteni a peszácháldozatot, irtassék ki az a személy az ő népe közül; mert az Örökkévaló áldozatát nem mutatta be a maga idejében, vétkét viselje az a férfiú. 14. Ha pedig tartózkodik nálad idegen és készít peszácháldozatot az Örökkévalónak, amilyen a peszácháldozat törvénye és rendelete, aszerint készítse el; egy törvény legyen számotokra, meg az idegen és az ország szülötte számára.

Hizkijjahu (ca. ie. 715-686)

2. Krón. 30:1-5.

1. És küldött Jechizkijáhú egész Izraelhez s Jehúdához, s leveleket is írt Efraimhoz s Menasséhez, hogy jöjjenek el az Örökkévaló házába Jeruzsálemben, megtartani a peszahot az Örökkévalónak, Izrael Istenének. 2. És elhatározta a király meg nagyjai s az egész gyülekezet Jeruzsálemben, hogy megtartják a peszahot a második hónapban. 3. Mert nem tudták megtartani abban az időben, mivelhogy a papok nem szentelték meg magukat elegendő számban s a nép nem gyűlt volt össze Jeruzsálembe. 4. És helyesnek tetszett a dolog a király szemeiben s az egész gyülekezet szemeiben. 5. És megállapították, hogy hírt vigyenek szét egész Izraelben Beér-Sébától Dánig, hogy jöjjenek a peszahot megtartani az Örökkévalónak, Izrael Istenének Jeruzsálemben, mert nem sokaságban tartották meg, amint írva van.

Elephantine (i.e. 5. sz.)

Elephantine, peszahi *papyrus*

“...Számolj 14 napot nisan hónapban, és 14-én az éj fényében tartsad meg peszah ünnepét, és a 15-21 napig tarsd meg a kovásztalan kenyér ünnepét. Hét napig egyél kovásztalan kenyeret. Legyetek tiszták. Ne dolgozzatok nisan hónap 15. és 21. napján. Ne igyatok semmi kovászosat. Ne egyetek semmi kovászosat, és ne is legyen látható a házatokban 14-én naplementétől 21-én naplementéig. És bármi kovásztalan van nálatok, vigyétek be a szobába és zárjátok el ezekre a napokra. Testvéremnek Jedania-nak és kollegáinak a zsidó közösségből, testvéretek Hananja.”